

U.Ü. BALIKESİR NECATİBEY EĞİTİM FAKÜLTESİ'NDE YAPILAN FOLKLORLA İLGİLİ ÖĞRENCİ BİTİRME TEZLERİ

Metin KARADAĞ*

ÖZET

Fakültelerdeki Türk Dili ve Edebiyatı ile ilgili öğrenci bitirme tezleri önemli araştırma materyalleri olmalarına rağmen, saha ile ilgili uzmanlar, bunlardan yeteri kadar yararlanamamaktadırlar. Sözlü kaynaklardan derlenmiş ve kullanılmaya hazır bir biçime getirilmiş olan bu çalışmalar, araştırmacılara sistemli bir biçimde duyurulamamaktadır.

Bu çalışmamızda, Balıkesir Necatibey Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Bölümü'ndeki öğrenci tezlerinden, folklorla ilgili olanları, araştırmacıların bilgilerine sunmayı amaçladık.

SUMMARY

A Bibliography of The Student's Graduation Theses at The Field of Folklore, done at Necatibey Education Faculty, Balıkesir

In relation to folklore research, graduation theses completed in the fields of Turkish language and literature could provide a valuable research material which is not being used frequently and effectively by the scholars of the field. This is mainly because this particular source is not readily accessible to the researchers; and the content in fact the availability of this material and the content of it has not been made known to the researches in a systematic way.

In this paper, some of the graduation theses of the student of Necatibey Education Faculty, Balıkesir, have been compiled, summarized and presented to the researchers for their use in scientific studies.

Üniversitelerimizin Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinde, Türk Dili ve Edebiyatı öğretimi yapılmaktadır. Eğitim fakültelerindeki programlar; ortaöğretimin öğretmen ihtiyacını karşılamak üzere planlanmıştır. Fen-Edebiyat fakültelerinde ise, sahanın uzmanlarını yetiştirmeye yönelik programlar kullanılmaktadır.

Fakültelerin ilgili bölümlerindeki öğrenciler, bitirme diplomalarını almadan önce, sahaları ile ilgili bir bitirme tezi yapmaktadırlar. Bir öğretim elemanının denetim ve önderliğinde yürütülen bu tezlerle öğrencinin, ders programları dışında,

* Yard. Doç. Dr.; Necatibey Eğitim Fak. Türk Dili ve Ed. Bölümü Öğrt. Üyesi

bilimsel araştırmalara y6nlendirilmesi, metod konusunda temel b6lgilere sahip kılınması amaçlanmaktadır.

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tezler; 1. Halk Edebiyatı, 2. Eski Türk Edebiyatı, 3. Yeni Türk Edebiyatı, 4. Türk Dili ana gruplarında yapılmaktadır.

Bitirme tezlerinin — çoğunlukla — yayımlanma imkânına kavuşmamaları sebebiyle, ilgili çevrelere duyurulamadığı bir gerçektir. İlk kez Prof. Dr. Muharrem Ergin, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi'nin 1 Eylül 1960 tarihli, X. cildinde "*Türkoloji Bölümü Çalışmaları II Tez Çalışmaları*" başlığı altında, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde yapılan çalışmaları tanıtmıştır. Hocamız Prof. Dr. Muhan Bali, adı geçen derginin 1 Ekim 1968 tarihli XVI. cildinde Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinde yapılan çalışmaları toplu bir biçimde yayımlamıştır. Arkadaşımız Yard. Doç. Dr. Ali Berat Alptekin'in de bu konuda yararlı çalışmaları bulunmaktadır.

Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde yapılan bitirme tezleri çeşitli yönlerden önemli sayılmaktadır: "... Türkoloji tezleri umumiyetle ilimde çok ciddi ilerlemeler sayılabilecek bir seviyededir (...) Neşir imkânlarına kavuşmadıkları için bu tezlerin aydınlatıldığı noktalar ilim âlemine pek aksetmemekte, aradaki açıklık devam edip gitmektedir. Türk Dil ve Edebiyatının eski, yeni bir çok metinleri transkripsiyonlu ve edisyon kritikli olarak bugün tezler sayesinde elimizin altındadır (...) Türkoloji hocalarının tez tutumu umumiyetle ağırdır. Talebe, tez çalışmalarında umumiyetle bir mezuniyet tezinin hudutlarını aşacak şekilde zorlanmakta ve çalıştırılmaktadır. Fakat bu tutum büyük neticeler vermekte ve bir çok tezler, mühim eserler olarak ortaya çıkmaktadır. Öyle ki Türkoloji Bölümünde başka yerde rahat rahat doktora ve doçentlik tezi olabilecek bir çok mezuniyet tezi vardır."¹

Önemi belirtilen öğrenci bitirme tezlerinin yayımı ile, aynı ya da çok benzer konularda çalışmalar yapılmasının da önüne geçilebilecektir.

Uludağ Üniversitesi Balıkesir Necatibey Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, fakülte statüsünde ilk mezunlarını 1982-1983 öğretim yılında vermiştir. İlk dönemden, 1986-1987 öğretim yılı sonuna kadar, bölümümüzde yapılmış folklor tezlerini, yaptıkları yıllara ve öğrenci adlarının alfabetik sıralamasına göre vereceğiz. Bu tezlerde yer alan halk hikâyesi ve masalların adları da karşılarında belirtilmiştir²:

1982 – 1983

Öğrencinin Adı

Tezin Adı, Masal ve Hikâyeler

BALKAN, Tülin

SOMA FOLKLORU, X 179 s. (Masallar: Domuz Masalı, Kedili Masal, Allem Kallem, Keloğlanla Anası, Doksanlık, Yeşil Salkım, Yedi Başlı Dev, Kanlı Vezir, Edip Gelin)

- 1 Muharrem Ergin: "Türkoloji Bölümü Çalışmaları, II. Tez Çalışmaları", İ.Ü. Ed. Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. X, s. 133.
- 2 Bitirme tezleri ile ilgili bibliyografyaların genel sıralaması, Doç. Dr. Saim Sakaoğlu tarafından yapılmış ve Gülen Çetin'in "DTCF'de Yapılan Folklorla İlgili Lisans Tezleri Bibliyografyası" adlı eserinin "Açıklamalar" kısmında yayımlanmıştır.

- BOYAR, Nevin
 ÇETİN, Nazmiye
 ÇINAR, Sıdka
 DİKER, Münevver
 EKİNCİEL, Bülent
 KILIÇ, Mine
 KOCAGÖZ, Sevgi
 ÖZBEN, Süheyla
 ÖZDİL, Tülay
 SAMANCIOĞLU, Leylâ
 SEÇ, Rabia
 SEZGİNLER, İnci
 SÖZEN, Hakkı
 TOPÇUOĞLU, Hacer
 TOPRAK, Songül
 ÜNSAL, İrfan
 YAKUT, Hüseyin
 YEŞİLDAĞ, Ayşe
- BALIKESİR ÇOCUK OYUNLARI, 67 s.
 TÜRKÇEDE ADLAR VE BALIKESİR YER ADLARI
 SUSURLUK ÇERKEZLERİNİN FOLKLORU
 BALIKESİR FOLKLORU, 78 s. (Masallar: Telli Gelin
 Balığı, Tuz Kadar Seviyom, Peri Kızı ve Padişahın Oğlu)
 KARS YÖRESİ KARAKALPAK AĞIZ ÖZELLİKLE-
 Rİ
 BANDIRMA FOLKLORU, 166 s. (Masallar: Diken,
 Bit Masalı, Horoz, Ercin ile Curcun)
 SALİHLİ YÖRESİ FOLKLORU, II 155 s. (Masallar:
 Kara Memet, Feslançı Güzeli, İbrik ile Leğen, Devin
 Oğlu, Bokbüce)
 BİGA FOLKLORU, III 158 s. (Masallar: Şeker Ha-
 nım, Kaybolan Kız, Muradına Ermeyen Dilber, Zan-
 nen Bildik, Feslançı Güzeli, Keloğlan, Ağlayan Meyve
 Gülen Meyve)
 BURSA YÖRESİ DÜĞÜN HAZIRLIKLARI, 68 s.
 AYDIN BÖLGESİ FOLKLOR DERLEMESİ, 82 s.
 EDİRNE-TAYAKADIN KÖYÜ FOLKLOR İNCELE-
 MESİ, 134 s. (Masallar: Üç Kardeş, Keçi Kız, Kurtla
 Tilki)
 BANDIRMA FOLKLORU ve AĞIZ ÖZELLİKLERİ,
 128 s. (Masallar: Padişahın Kızları, Avcı Memet)
 MENEMEN AĞZI, 78 s.
 ESKİŞEHİR'DE YETİŞEN HALK-TEKKE OZAN-
 LARIMIZ, 78 s.
 ORDU YÖRESİ FOLKLORU, numarasız (Masallar:
 Zeki ile Feti, Telli Senem, Kırmızı Kese. Hikâye:
 Sürmeli Bey)
 KÜRSE KÖYÜ FOLKLORU, IV 74 s. (Masallar: Fat-
 macıkla Üsencik, Ayı Masalı, Kül Yiyen Karının Ço-
 cuğu, Üç Kardeş)
 MANİSA MESİRİ, 54 s.
 SAFRANBOLU FOLKLORU, saflar numarasız (Ma-
 sallar: Keloğlan, Tıntın Eden Gabacığım, Keloğlan II,
 Bulma Çocuklar, Deli Memed, Sebilci Padişahı)

1983 – 1984

- AKDOĞAN, Alaattin
 AKKAYA, Mehmet
- DADALOĞLU, 67 s.
 AGONYA FOLKLORU DERLEMESİ, 92 s. (Masallar:
 Üç Oğlan, Parmaklı Gız, Nar Tanesi, Keçi Gızı)

- ATAN, Nezahat İNÖNÜ FOLKLORU, 54 s. (Masallar: Horoz Masalı, Karga Masalı, Edük ile Dödük, Kız Böceği)
- CANTEZ, Yasemin ANONİM HALK EDEBİYATI ÜRÜNLERİNDE GURBET VE AYRILIK TEMASI, 49 s.
- ÇELTİK, Nevin UŞAK İLİ FOLKLORU, 54 s. (Masallar: Padişah ile Hırsız, İki Arkadaş, Fatma Kız, Hıyarcı Kızı, Yılan Masalı, Şifalı Ot, Konuşan Ağaç, Dört Kardeş Masalı, Sihirli Masal)
- ÇETİN, Neş'e HOMEROS'LA DEDE KORKUT'UN BENZER VE FARKLI YÖNLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
- DEMİR, Muhsin YUNUS EMRE – KARACAOĞLAN, 47 s.
- DEMİROZ, Özcan PAMUKÇU KÖYÜ - 67 s. (Masallar: Beyolu)
- ELMAS, Celal CÖNK İNCELEMESİ, 60 s.
- ERENOĞLU, Nuray EMİRDAĞ FOLKLORU, III 120 s. (Masallar: Delioğlan, Duz Kadar Sevmiş)
- GEYİK, Şakir ÇİVRİL FOLKLORU, 68 s.
- GÜRALP, Nevin ALAŞEHİR İLÇESİ FOLKLORU, XII, 48 s. (Masallar: Yedi Kardeş, Taşbebek, Dalavere, Öksüz Kız, Çöpçatan, Tüylü, Muradına Nail Olmayan Dilber, Yılanın Tılsımı, Helvacı Güzeli, Üç Kız Kardeş, Papaz, Sihirli Nine, Hırsız, Aşık Garip, Bostancı, Keloğlan)
- GÜNŞEN, Ahmet İPSALA-TURPÇULAR KÖYÜ FOLKLORU, numarasız (Masallar: Yalancı Zela, Sırtmaç, Deli Karı, Ali Cengiz Oyunu, Yusuf'a Fatmacık)
- HANEY, Meral DURSUNBEY YÖRESİ FOLKLOR DERLEMESİ (Masallar: Gocagarı, Fakirlik, Bir Masal, Hinyalı, Yaralı Gız, Gelin Gaynana, Üç Gelinler, Ana Sevgisi, Duz Gadar Sevgi, Hacı Dedenin Masalı, Ayınnan Yaralı Gız Üç İsimsiz Masal)
- KARAMAN, İmrane ÇAN İLÇESİ FOLKLORU, 119 s. (Masallar: Kırk Geçit Eşkiyaları, Gulfal Amca, Çobanla Gavalı, Ağaç Okla Demir Kalkanı Delen Çocuk, Keloğlan)
- KARATAŞ, Seyit Aşık VEYSEL, 60 s.
- KIRBAŞ, Birsen MALKARA VE YAYLAGÖNE KÖYÜ FOLKLOR DERLEMESİ, V, 134 s. (Masallar: Muradına Ermeyen Derlemeleri, Oduncu Baba, Sihirli Yüzük, Tın Tın Kabcık, Ahmedi Sina Bey, Sihirli Kurbağa)
- KİRAZ, Recep VİZE YÖRESİ FOLKLORU, 79 s. (Masallar: Kurt Masalı, Karga Masalı, Küçük Kardeş ile Babası, İmanın Yalanı, Cadı Kadın)
- MAZACIOĞLU, Mümin BİRGİ FOLKLORU, 107 s.

- ÖYLEVİ, Bülent KAVAKALANI — BALYA FOLKLORU, numarasız (Keloğlan ve beş isimsiz masal)
- ÖZER, Seval PİR SULTAN ABDAL, 66 s.
- ÖZGÜR, Metin SAVAŞTEPE FOLKLORU, 78 s. (Halk hikâyeleri: Ali ile Neslihan, Telli Ayşe ile Ümmet. (Masallar: Talih Kuşu, Padişahla Üç Kızı, Deli Kadın, Fatmacık ile Yusufçuk, Hacı Baba ve Kızı, Üvey Ana, Devi Öldüren Çocuk, Kötü Kalbin Cezası)
- ÖZHAN, Z. Yıldız KARACAOĞLAN
- RUMELİOĞLU, Hasan ÇANAKKALE — AHMETÇE KÖYÜ FOLKLORU (Masallar: Padişahın Kızı, Hazırcı Baba, Padişah ve kızı, Gümüş Manda, Üç Kardeşler, Zarrafın Kızı, Kız Güzeli, Helvacı Güzeli, Taş Dilber)
- SAATÇIOĞLU, Berrin İZNIK FOLKLORU, 92 s. 13 sayfa fotoğraflı (Masallar: Altın Kadeh, Cemilerin Babası, Çobanın Hikayesi, Dayıstanlı, Eşşek, Fındık Dağları, Horoz, İki Kardeş, Kara Yılan, Kediyle Motka, Keloğlan, Kırk Piyale, Sümüklüböcek, Şamdanım, Tin Tin Kabacık, Üç Kardeş)
- ŞAPÇI, Nevzat İZMİR — KIRAZ YÖRESİ SÖZLÜ EDEBİYAT ÜRÜNLERİ (Masallar: Öksüz Kız, Yusufçuk ile Fatmacık, Çoban ile Kurtlar, Gelinin Anası ile oğlunun Anası, Padişahın Üç Oğlu, Melikşah, Hint Padişahının Oğlu, Şah İsmail, Öküz Oğlanın Rüyası, Türkoğlu ile Rumoğlu)
- ŞENGÜL, Hüseyin MENEMEN FOLKLORU DERLEMESİ, IV- 91 sayfa. (Masallar: Kuyruklu Yalan, Arpa Boyu Yol, Ali Cengiz Oyunu)
- TANRISEVEN, Gülnur AKÇAKOYUN FOLKLORU, 70 s. (Masallar: Nasip, Gaplumbâ, Hancının Garısı, Garala Dokuza, Zengin Adamın Aslan)
- TURAN, Fikret AZARBAYCAN HALK HİKAYELERİ V-158 s. (Hikâyeler: Şehri ile Mehri, Ezetinli Emrah, Memedhan ve Selbi Hanım, Muhammed ve Gürcü Kızı, Yahşi ile Aşığ, Vagıfın Destanı, Hüseyin ve Reyhan, Yahya Bey ve Dostu Hanım)
- TURHAN, Tuncay GÖNEN VE KÖYLERİ HALK ÜRÜNLERİ, 89 s.
- TÜRKMEN, Halis BANDIRMA AĞZI VE FOLKLORU, 56 s. (Masal: Padişahın Üç Kızı)
- YILMAZ, A. Ülkü ÇEŞİTLİ YÖNLERİYLE YUNUS EMRE, 67 s.

- AKI, Gürdal İÇANADOLU YÖRESİ AĞITLARI, 188 s.
- AYGÜN, Turhan BALIKESİR – ARMUTALAN KÖYÜ FOLKLORU, 108 s. (Masal-hikâyeler: Kavuşturan Bilmece, Sabunlu Çorba, Aşık Mehmet ile Zeliha, Yaralı Mahmut)
- GÖRGÜLÜ, Hayrettin M. FUAT KÖPRÜLÜ, 98 s.
- GÜNEŞ, Çiğdem SALİHLER VE KIRATLI KÖYLERİ (DİKİLİ) FOLKLOR DERLEMESİ (Masallar: Hamamcı Güzeli, İde Dalı, Padişahın Deli Kızı, Kuş Kız, Gurbaa Gelin, Üç Elmalar, Şah İsmayil)
- KIR, Süleyman SUSURLUK VE YÖRESİ, 66 s. (Masallar: Üç Hırsız Kardeş, Hindi Dolması, Dev ile Çocuk)
- KURTGÖZ, Kader BİR KARACAOĞLAN EFSANESİ, 40 s.
- KUYU, Süleyman ERZURUMLU EMRAH, 67 s.
- MEYDAN, Mustafa KIRIKKALE FOLKLORU, 89 s.
- SAĞLIK, Oya DEVELİKÖYÜ ÇERKEZLERİ, 68 s.
- SÖNMEZ, Tülin TRT REPERTUARINDAKİ EGE BÖLGESİ TÜRKÜLERİ
- SÖYLEV, Saim TAVAS İLÇESİ FOLKLOR DERLEMESİ, 86 s. (Masallar: Kösedayı ile Keloğlan, Avcıoğlu, Şah İsmail, Oduncunun Karısı)
- VARLIOĞLU, Kâzım KONULARIYLA KOROĞLU VE DADALOĞLU, 67 s.
- YANAR, Güler MİHALIÇÇIK FOLKLORU, s. 72 (Masallar: Patakan Ağa ile Cırcır Böceği, Padişahın Oğlu, Küçük Molla, Ercür ile Cürçür, Neydim Noldum)
- YILDIRIM, Suzan SÜMMANI, 75 s.
- ALKAN, Binnur GÖKÇEN BUCAĞI – TİRE FOLKLORU, 135 s.
- ATURGİL, Gülseren HALK EDEBİYATI NAZIM TÜRLERİ, 60 s.
- GEROĞLU, Mehtap ÇANAKKALE FOLKLORU, 121 s. (Masallar: Deli Fatma, Üç Kız Kardeş)
- GÜL, Cemil GAZİANTEP FOLKLORU, 63 s. (Masallar: Batman Atıp Buçuk Tutan Ayşe, Dört Ahbap, Şaplak Baba)
- SEVER, Mustafa KAYSERİ MASALLARI, 76 s. (Masallar: Deli Oğlan ile Akıllı Oğlan, Fatmacık, Feleği Arayan Adam, Kara Böcek, Kazan Başlı Kız, Keloğlan, Küçük Ahmet, Küçük Avcı, Üç Kara Karpuz, Yedi Kız, Yeloğlu Köse, Yeşil Tabaka)
- SOYÖZ, Filiz Ayşe YUNUS EMRE'DE TABİAT MOTİFLERİ, 90 s.
- ŞAHİN, Ahmet SEYRANİ, 112 s.

- YEŞİL, Ali
YEŞİLDAĞ, Ayşe
- HACI BEKTAŞ VELİ, 56 s.
SAFRANBOLU FOLKLORU, 92 s. (Masallar: Keloğlan, Tın Tın Eden Gabacığum, Deli Mahmut, Keloğlan, Sebileci Padişah, Bulma Çocuklar)
- 1986 – 1987
- COŞKUN, İnci
- ESKİŞEHİR MERKEZ MOLLAOĞLU KÖYÜ FOLKLORU, 105 s. (Masallar: Oduncunun Çocukları, Hörü Kız, Kurbağa Kız, Şahsene ile Aşık Garip, Kız Babası ile Erkek Babası, Of Arap Sırrı)
- İMAMOĞLU, Şükran
- EDİRNE VE ÇEVRESİNDEN DERLENEN MASALLAR ÜZERİNDE MOTİF ARAŞTIRMASI, 71 s. (Masallar: Fatma Kızla Ayşe Kız, Tenbel Çocuk, Kırk Harabi başı, Parmak Çocuk, Bengibozla Beyböyrek, Üç Kısraklar Babası)
- KAYA, Semra
KESME, Filiz
- YENİCE KÖYÜ FOLKLOR İNCELEMESİ, 71 s.
DADALOĞLU VE ŞİİRLERİNDEKİ ANA TEMLER 65 s.
- ÖNDER, Gülay
- NECATİBEY EĞİTİM FAKÜLTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜM KİTAPLIĞI BİBLİYOGRAFYASI, 97 s.
- VATANDAŞ, Nurşen
- BİLECİK İLİ FOLKLORU, 147 s. (Masallar: Tıntın Kobacım, Yeri Hıyarlar, Huri Kızın Kurucu Kızı, Kül Kedisi, Dokuz Kardeş, Bir Göze Bir Gül, Hamur Gelin-Ayşe ile Fatma)